

Tele

PENSJONISTEN

Nr. 3 - 80

ORGAN FOR TELEVERKETS PENSJONISTFORBUND

Red.: T. Opsann

7. årgang

*God jul
og*

Godt nytt år

Foto: Arbeiderbladet

Hilsen fra generaldirektøren:

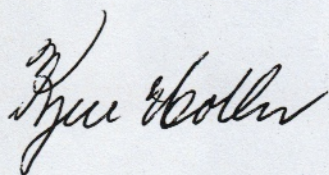
Som nylig tiltrådt generaldirektør i Televerket har jeg naturlig nok ikke hatt anledning til å samarbeide med de av Televerkets tjenestemenn som ikke lenger er yrkesaktive. Jeg er derfor glad for at jeg på denne måte kan nå telepensjonistene rundt om i landet.

Det har gledet meg å høre at våre pensjonister har sitt eget aktive forbund, der mange gjør en innsats i arbeidet for pensjonistenes trivsel og kår, samtidig som de er med på å opprettholde kontakten med tidligere kolleger og tidligere arbeidsplass.

Telepensjonistene i Oslo har fått innredet eget rom i Telekvartalet, som både fungerer som et hyggelig samling- og møtested og gir muligheter for diverse fysiske aktiviteter. Forhåpentlig vil det etter hvert bli mulig å gjennomføre slike velferdstiltak for pensjonister også andre steder i landet.

Televerket står foran mange og store arbeidsoppgaver i årene som kommer - oppgaver som på mange måter er en videreføring av det arbeid dere har utført gjennom lang tids tjeneste i etaten. I jubileumsåret 1980 vil jeg gjerne sende en spesiell hilsen til telepensjonistene, som på sett og vis representerer forbindelseslinjene mellom epoken med telegrafsignaler via morse og manuell telefonekspedisjon og fram til automatiserings- og dataalderen.

Mine beste ønsker om en gledelig jul og et godt nytt år til hver enkelt telepensjonist.

Vintersesongen

Vi går mørketiden i møte. Noen tenker på den med gru – tåke, regn, sludd og snø. Men noe har vi da å se fram til. Møtene i pensjonistforeningen hvor en treffer sine gamle venner fra arbeidsplassen. Praten går livlig om reiser, besøk av familien, og ikke minst opplevelser en har hatt i ferien.

Styrene i de forskjellige foreningene legger opp møteplaner for vinterhalvåret. De gjør alt de kan for at møtene skal bli hyggelige slik at medlemmene, når de går hjem, sier til hverandre: I kveld var det virkelig et fint og morsomt møte.

Det er mange ting en pensjonistforenings medlemmer kan drive med. Jeg tenker da i særlig grad på telepensjonister som er syke eller av en annen grunn ikke kan delta på møtene. Friske medlemmer har her en stor oppgave ved å kontakte dem enten personlig, eller slå av en prat i telefonen. Jeg er sikker på at de blir både glade og lykkelige når de hører fra sine forhenværende venner og kollegaer.

I dag opplever man ute i den store verden mennesketragedier som ingen kan fatte. Millioner dør av sult. Vi ser på TV eller hører på radio om disse tragedier, men hva gjør vi? Ingen ting – bare hører, ser og venter på neste program. Det er kanskje en film med litt moral i, men som i første rekke er spennende.

Kan vi gjøre noe? Ja, noe kan vi vel gjøre, men det blir som en dråpe i havet. De såkalte "store", som steller og styrer i verden, har etter min ringe forstand kun et mål for øye. Først meg selv og siden de andre. Eller med andre ord, de vil være størst, hver for seg i verdens målestokk.

Det er ikke godt å være den "lille" under slike forhold. Hjemme i vårt lille Norge har vi det forholdsvis bra. I realiteten er det få som klager, derfor skal vi være takknemlige for at vi har det slik.

Kjære venner, pensjonister i Televerket, skal vi forsøke å gjøre noe? Selv om det bare blir en dråpe i havet. Vi kan jo resonere slik at mange bekker små gjør en stor å.

Jeg vil være takknemlig for en reaksjon her.

TEMO

Fortsettelse fra forrige nummer

OVERGANG TIL YRKESPASSIVITET

Kapittel 5 fra NOU 1979:39

5.4 OM KONSEKVENSER AV Å PENSJONERES

For noen betyr pensjonering i hovedsak et tap: Tap av arbeid og arbeidskamerater, av fast døgnrytme og meningsfylt livsinnhold. For andre innebærer pensjonering det de lenge har ønsket seg: Frihet og fritid til å bruke sine evner og dyrke hobbyer og interesser. Forskning omkring virkninger av pensjonering viser få entydige resultater. Enkelte undersøkelser viser en bedring, andre en forverring av helsen etter pensjonering. Sistnevnte resultat synes i alt vesentlig å kunne forklares at de med dårlig helse har sluttet i arbeid av den grunn – og ikke omvendt. Det er heller ikke vanskelig å finne eksempler på tilfeller der pensjonering fra en helseslitende jobb har hatt en gunstig virkning på helsen.

På den annen side er det eksempler på tilfeller der pensjonering har ført til passivitet, apati og depresjon. Konklusjonen når det gjelder spørsmålet om helsemessige konsekvenser av pensjonering, er at den nåværende viten ikke gir grunnlag for sikre uttalelser om mulig årsakssammenheng.

Hvilke konsekvenser har pensjonering for ens sosiale tilknytning til familie, venner og lokalmiljø?

Når det gjelder kontakten med familien synes pensjonering å ha liten – eventuelt en positiv – effekt.

I en norsk undersøkelse fant en at pensjonering førte med seg hyppigere kontakt med barna, noe som trolig kunne forklares ved den økning av tid og frigjøring av krefter man fikk da man sluttet i arbeid (Daatland, 1974). Det siktes utelukkende til hvor ofte man har kontakt. Om innholdet eller kvaliteten av kontakten endrer seg, vet en ikke.

I den nevnte undersøkelsen fant en også at deltakelse i foreningsaktivitet økte etter pensjoneringen. Men dette gjaldt bare foreninger og lag der eldre forventes å delta, i første rekke religiøse og humanitære foreninger. I foreninger dominert av yngre og yrkesaktive – politiske lag, velforeninger og idrettsklubber – hadde pensjonistene redusert sin aktivitet, i forhold til de som fortsatte utover aldersgrensen. Det ser etter dette ut til at pensjonering også influerer på andre sosiale forhold enn de som har med yrkesrollen å gjøre.

Opplevelsen av å bli og være pensjonist er imidlertid sterkt preget av individuelle forhold. Noen mennesker har flere sosiale kontakter ved siden av jobben enn andre, eller har på andre måter et bedre utgangspunkt for pensjonisttilværelsen. Andre forhold av betydning for å finne seg til rette som pensjonist er den sosiale struktur i det nærmiljø en hører til.

I takt med moderniseringen av samfunnet med tilhørende sentralisering og konsentrasjon av befolkningen på større steder, følger en mer differensiert arbeidsdeling. På mindre steder er folks roller overfor hverandre mer helhetspregede. Man er ikke bare nabo, slektning, venn eller arbeidskamerat med en bestemt person. Vennen er ofte både nabo, slektning og arbeidskamerat. Man har parallelle tilknytningslinjer i lokalmiljøet og folkene der, og når en av disse blir brutt ved pensjonering, har man fremdeles de andre.

Overgangen til pensjonisttilværelsen er derfor trolig mer preget av kontinuitet på småsteder enn i storbyen. Stort sett synes pensjonistene å være bedre sosialt integrert – de har flere kontakter og gjøremål i mindre lokalmiljø enn i storbyer (NOU 1973 : 60; Midré, 1977).

Muligens gjelder dette i større grad for menn enn for kvinner, idet kvinner i sin alminnelighet har flere arbeidsoppgaver utenfor yrkeslivet enn menn har.

5.5 PENSJONISTEN I SAMFUNNET

At en betydelig del av befolkningen er pensjonister, er noe helt nytt i historien. Det er vel ennå ikke funnet noen fast plassering for pensjonistene i samfunnet. Dette er under forming, og i øyeblikket er vi trolig nærmere begynnelsen enn enden på denne prosessen. I mangel av roller for pensjonisten utvikles trolig en fritidskultur der konsumsjon av varer, tjenester, forlystelser og tid står sentralt.

Vi kan se konturene av en slik utvikling, spesielt i større byer.

Denne fritidskulturen er på sett og vis et fremmedelement i samfunnet. Tradisjonelt sett tjener vi rett til fritid gjennom en eller annen form for arbeid, lønnet eller ulønnet.

Og fritidens gjøremål får mening ved å representere hvile og rekreasjon mellom arbeidsøker. Det er arbeidet, ikke fritiden som er ens sentrale tilknytning til samfunnet. Det er gjennom arbeid en bekrefter og forsvarer sin posisjon som medlem av samfunnet.

Pensjonisten i dette samfunnet står da i en konflikt-situasjon. Han skal forsvare og begrunne sin sosiale posisjon som samfunnsmedlem, gjennom fritid og fritidsgjøremål som pr. definisjon er uten nytte for samfunnet.

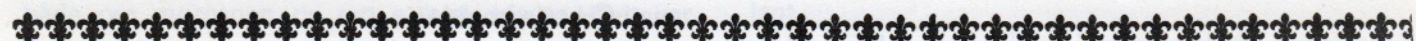
Denne konflikten kan forsøkes løst på flere måter. Den enkelte kan gi sine fritidsgjøremål en karakter av arbeid gjennom f.eks. å regulere aktivitetene etter tid og sted som om det var en jobb. Han kan begrunne sin nåtidige fritid gjennom sterkt å betone alt han har gjort i fortiden. Han kan gi inntrykk av å ha mange nødvendige gjøremål gjennom alltid – tilsynelatende – å ha det travelt. Han kan engasjere seg i samfunns-gavnlig virksomhet eller han kan forsøke å finne seg en betalt jobb.

Vi har snakket om mangel på oppgaver for pensjon-

istene. Modernisering og urbanisering er utviklings-trekk som fører til uheldige samfunnsmessige forhold for pensjonister. En vesentlig oppgave i dag og i tiden som kommer er å søke å motvirke denne effekt.

Som nevnt, vil mindre lokalmiljøer i sin alminnelighet gi de beste trivselsmuligheter for pensjonister. Under-søkelser i visse typer utkantkommuner viser eksempler på eldres produktive virksomhet. I tillegg til at mange av dem fortsatt var yrkesaktive, deltok de fleste av dem daglig i gjøremål som vedhogst, matlaging, reparasjoner og pleie og pass av barn og syke. Dette var gjøremål som lokalsamfunnet trengte å få utført. Slik samfunnsnødvendig virksomhet er det trolig best rom for på småsteder, særlig i stabile lokalmiljø. Men det er ikke tvil om at også storbyen har behov, og kan gi rom, for dette.

Denne virksomheten, som ikke er arbeid i tradisjonell forstand, er imidlertid lite "synlig", og har kanskje ledet oss til å overbetone eldres behov for hjelp og til å undervurdere hvilke bidrag de selv gir samfunnet.

Sakset fra Pensjonisten

ER VI EGENTLIG NOE FRISKERE NÅ?

På Gyldendal Norsk Forlag kommer nå en bok av Axel Strøm som heter Velferdssamfunn og helse.

Løpet av det siste halve århundre har dødeligheten i Norge sunket med ca. 20 prosent, og den gjennomsnittlige levealder er 10–15 år høyere. Levestandarden er blitt høyere for alle, og vi er kvitt mange farlige sykdommer. Likevel – er helsa vår blitt bedre? Nye sykdommer har avløst de gamle. Nå er vi plaget av stress og dårlige nerver, misbruk av rusmidler og piller, belastningssykdommer, hjerte/karsykdommer, kreft – og ulykker. I norsk helsetjeneste har det alltid vært lagt størst vekt på behandling av sykdommer. Forebygging av sykdommer har vært sett på som en politisk sak.

Axel Strøm har vært helseinspektør i Oslo fra 1934 til 1940. Frem til 1951 var han professor i hygiene ved Universitetet i Oslo, så professor i sosialmedisin. Han har skrevet flere medisinske bøker tidligere, men dette er første gang han samler hele sin viten og erfaring mellom to permer. Boken er skrevet i en så populær form at alle vil ha utbytte av å lese den – og dette er stoff som burde oppta oss alle. (Pris kr. 118,- innb.)

Forbundet har hatt en del forespørslar om ikke forhenværende medlemmer kunne få KTTL's fagblad tilsendt som tidligere.

Beklageligvis kan ikke Hovedstyret i KTTL gå med på ordningen. De opplyser til oss at pensjonister fra KTTL kan abonnere på bladet for kr. 10,00 pr. år, noe som er å betakte som en symbolsk pris.

KTTL's adresse er Rådhusgata 4, Oslo 1.

Hilsen fra Sørlandet

Vårt blide Sørland har begynt å skyte rygg og komme i de rette folder til å ta imot vinteren igjen. Det er utrolig, men sant at sommeren går så uendelig fort for oss her nede. Vi befinner oss midt i smørøyet med badende nymfer og skrikende terner over holmer og skjær, som ligger og koser seg i solskinet. Til tross for sommertid og mye fint vær, så vet en aldri hvorfor sommeren plutselig er over. Nei, det blir verre år for år og jo eldre en blir.

Men, "ja så men", har vi hatt det fint i sommer likevel. Ja, jeg tror det er første året som vi ikke har rukket å ta de fem ukers sommerferie vi har krav på. Nei, hagen og kosekroken ble nok for vanskelig å stå imot på solfylte dager. Vi håper på bedre tider neste år.

Foreningen vår kom også i år gjennom valgene til de forskjellige tillitsverv, men nå sitter snart vi i styret som varamenn eller festkomite alle sammen. Ja, tilgangen på medlemmer har vært minimal de siste år, men etter sigende skal det bli bedre tider kommende år.

Vi avsluttet vårens møter med en koselig tur for medlemmer med venner eller rettere sagt venninner. Bussen startet klokka ni med kurs mot Setesdalen. Alle i strålende humør. Vi ble alle ønsket velkommen av formannen og med en opplagt reiseleder bar det i vei. Men snart ble vi jo temmelig kaffetørste. Da vi kom til Grenaderen Motell ved Evjemoen, stoppet vi og det smakte deilig med nykøkt kaffe og snitter. Vi hadde med oss en 80-års jubilant som da ble behørig hedret både med ord og blomster.

Men turen gikk videre, og snart kjørte vi mot vest på tvers av alle de mest naturskjønne heier og daler som Sørlandet er så rikt på. Ja, det var stadig noe nytt å se rundt hver sving og hvert vann. Reiselederen prøvde etter beste evne å berike sine passasjerer med sin viten om de forskjellige steder.

Eiken som skal være Sørlandets skjønneste bygd, var ikke i riktig topp humør da vi kom dit. Det "pusla og regna" litt innimellom, men sannelig er det flott der likevel. Lygnevannet som en perle midt i, omkranset

av gårder og med det svære Hekkfjellet i nord. Ja, dette mener i alle fall "de innfødte" der.

Etter en deilig middag og gode kaker, startet vi på hjemturen nedover Lyngdalen og E 18 til Kristiansand. En flott tur og et minne rikere.

Vår beste inntektskilde, katalogarbeide og listeskriving gikk bra også i år. Så nå er kassen "i god stand" til Julefesten.

Vi har startet med høstmøtene og det ser ut til at frammøtet blir ganske bra, ca. 50%. Vi gleder oss til å høre Televerkets orkester, "Summetonen", som skal underholde på Julefesten.

En hjertelig hilsen og GOD JUL til alle fra pensjonistene i CH teleområde.

TELEVERKETS PENSJONISTFORBUND

har kontor i:

Telekvartalet, Kongens gate 21, OSLO 1.

Telefon:

(02) 40 61 43.

Fast kontortid tirsdag og torsdag fra kl. 1100 – 1300. (Men som regel er det noen der alle dager.)

Televerkets pensjonistforenings tur til Dalseter høyfjellshotell 24.8 - 29.8 1980

38 glade pensjonister møttes på Trondheim jernbanestasjon søndag 24.8 for å dra på den årlige høsttur. Også i år falt valget på et av Peer Gynt hotellene i Gudbrandsdalen, nemlig Dalseter høyfjellshotell.

Vi var alle samlet i samme jernbanevogn og hadde en trivelig tur over Dovre til Vinstra. Her ventet en buss på oss og kjørte oss gjennom Vinstradalen om Kvikne og Skåbu til Dalseter. Her var vi framme til lunsj ved 2 tiden. Etter lunsj ble det tid til å orientere seg både på hotellet og ute i terrenget.

Alle var begeistret for den fine utsikten fra hotellet med utsyn over Espedalsvatnet og mot Jotunheimen. I klarvær kunne vi se Galdhøpiggen. Det var et fint badebasseng på hotellet og dette ble flittig benyttet både om morgenen og om ettermiddagen. Det var mange stier for turer i det fine terrenget, og dagene ble benyttet både til lengre og kortere turer enda været ikke var det beste hele tiden.

Tirsdag 26. august var det busstur til Fefor høyfjellshotell for å spise lunsj der. Vi kjørte da forbi seter-grendene Lomseter og Hattdalsseter. På Hattdalsseter hadde bøndene som setret her dyrket opp et område på 1 000 mål som var felleseie. Det var imponerende å se slike sletter med dyrket jord på fjellet.

Turistsjef Hans Petter Kleiven var en utmerket guide på turen etter Peer Gynt veien til Fefor. Peer Gynt veien er 5 mil lang, og på flere punkter er det fin utsikt bl.a. mot Skåbu på den andre siden av Vinstradalen.

Fremme på Fefor ventet det oss en deilig lunsj. Fefor høyfjellshotell er det eldste av Peer Gynt hotellene. Det ble åpnet i 1903 og har vært et foregangshotell. Det var det første hotellet som hadde utendørs svømmebasseng, tennisbane, eget fly osv.

Arbeid med å utvide hotellet for 10 millioner kroner var i gang.

Etter lunsj gikk turen videre til Vinstra med disponent Knut Hjelle i Gudbrandsdalsreiser som guide. Han fortalte at Gudbrandsdalsreiser var de første som startet med feriereiser for pensjonister. Selskapet

hadde gode erfaringer med dette, og hadde utvidet tilbudet år for år både innen- og utenlands.

Han fortalte også om kraftutbyggingen i Vinstra med Øvre og Nedre Vinstra kraftstasjon, og med en 5 mil lang tunnel fra nedslagsfeltet til kraftstasjonene. En vesentlig del av kraften går til Oslo.

Vi kjørte forbi Lo gård med 1 000 mål dyrket mark og videre opp Vinstradalen forbi Kvikne gamle kirke som er rikt utsmykket og gjennom Skåbu med Krognæs møbelfabrikk.

Fra veien høyt oppe i de bratte dalsidene, hadde vi utsikt til Vinstra-elva, denne var imidlertid nesten tørrlagt.

Etter en interessant tur, men dessverre med litt regn så utsikten ikke var den beste, kom vi tilbake til Dalseter til middag.

Torsdag 27. august arrangerte hotellet busstur til Sikkildalen. Flere benyttet seg av dette og hadde en meget vellykket tur. De opplevde å få se store hesteflokker på beite og likeens en reinsdyrflokk. Turen gikk fram til Sikkildalsseter og Prinshytta. Været var bra, og alle syntes de hadde hatt utbytte av turen.

Ellers hadde hotellet musikk til kaffen etter middag hver dag. Om kvelden var det dansemusikk, og mange benyttet seg av dansegulvet.

Fredag 29. august gikk så turen tilbake til Trondheim. Her ble det visse forviklinger da noen jernbanevogner var sporet av mellom Otta og Berkåk. Alle passasjerene måtte over i busser på Otta og kjøres til Berkåk. Herfra var det så over i nytt tog igjen. Vi ble derfor ca. 1 1/2 time forsinket på hjemreisen.

Vi takker alle for turen og spesielt dem som har hatt med arrangementet.

K. Horverak
sekretær

Folketrygden består av noe sånt som 1 000 regler. I tillegg kommer loven om samordning av trygder og pensjoner. Alt i alt har regelverket ført til rundskriv på bortimot 4 000 sider fra Rikstrygdeverket, for å forklare lovene og forskriftene.

Helt siden samordningsloven kom i 1959, har den vært utsatt for en strøm av klager, over urettferdig behandling, tungvint behandling og over at reglene er umulig å forstå. Samordningsloven er også karakterisert som «samordnet urettferdighet». At reglene er vanskelige, blir gjentatt i alle utredninger, i endringsforslag, i debatter. I de brosjyrene som er gitt ut for å forklare alderspensjon, pensjonspoeng osv., blir det alltid understreket hvor vanskelig samordningen er.

Det er ingen hemmelighet at svært få, om noen, kjenner reglene fullt ut. Vanligvis er det folk på trygdekontorene som best får merke at de kommer til kort i å forklare regelverket, i å utføre jobbene sine på en tilfredsstillende måte. For pensjonister betyr manglende eller ingen kjennskap til samordningsreglene at de på forhånd ikke vet hvor mye de egentlig skal ha i pensjon. Pensjonister har små muligheter til å kontrollere at det de får, er

riktig regnet ut, at de får det de har krav på.

Det kan faktisk være et spørsmål om pensjonister har mistet rettssikkerheten i forhold til pensjonslovgivningen. Mange lever i den villfarelse at som pensjonister skal de i hvert fall få det bra. Noen får det bedre, andre opplever det motsatte. I tillegg stiger følelsen av maktesløshet, og det melder seg en aldri så liten tvil om hvorvidt noen egentlig er villig til å ta ansvaret for villniset.

Pensjonister vi har vært i forbindelse med, sier de ikke forstår noen ting, verken av beregning eller forklaringsbrev. «Jeg tar det jeg får,» er et ikke uvanlig hjertesukk. Andre har gått veien om en saksbehandler, en avdelingsleder og endt i Rikstrygdeverket og fått tre forskjellige svar og utregninger av sin pensjon.

Mange føler samordningen som urettferdig fordi det finnes regler som det ikke alltid blir sagt noe om. Kunsten å holde tett har Rikstrygdeverket demonstrert i en ny brosjyre, «De etterlatte og folketrygden». Ordet samordning er ikke nevnt, til tross for at samordningen slår ut for etterlatte, enker som enkemenn. (Denne delen av samordningen blir behandlet spesielt i en egen artikkel.) For pensjonister betyr

samordningen også at de ikke får et helhetlig bilde av livssituasjonen sin. For å få svar på hva en egentlig skal få i pensjon, blir det en vandring fra kontor til kontor.

Millimeterrettferdighet

Pensjonssystemet vårt er lagt opp slik at en person ofte har rett til pensjon fra to eller flere pensjons- eller trygdeordninger. Den vanligste kombinasjonen er folketrygd og tjenestepensjon, f.eks. fra Statens pensjonskasse eller fra pensjonskasse for kommune- og fylkesansatte. Andre igjen har rett til tre pensjoner samtidig. Det kan være krigspensjon, tjenestepensjon og folketrygd. Noen har også tegnet privat pensjonsforsikring.

Pensjonene skal være en erstatning for arbeidsinntekt som blir borte. Alle pensjonsordningene har som utgangspunkt at de skal være store nok til at det ikke bare går an å leve av dem, men også opprettholde en viss standard. I og for seg er det ingen som har protestert mot at pensjonene ikke bare blir lagt rett oppå hverandre, slik at en kanskje får to eller tre ganger mer i pensjon enn den inntekten en hadde mens en arbeidet. Pensjonene blir derfor samordnet eller justert innbyrdes for at

SAMORDNING AV TRYGDER OG PENSJONER

Opplysningene er hentet fra Rikstrygdeverkets brosjyrer, utredninger og proposisjoner fra Sosialdepartementet og fra Statens pensjonskasse.

Har pensjonister mistet rettssikkerhet i forhold til pensjonslovgivningen? Mange tror at som pensjonister skal de i hvert fall få det bra.

Samordning, eller innbyrdes justeringer og fradrag gjør at pensjon og trygd kanskje blir mindre enn mange pensjonister regner med.

Regler, nye bestemmelser og forskrifter hoper seg opp. Få kjenner reglene fullt ut. Følelsen av maktesløshet stiger, og også en aldri så liten tvil om hvorvidt noen egentlig er villig til å ta ansvar for villniset.

FR-medarbeider: Bente Bull

en skal komme fram til en rimelig pensjon som står i forhold til tidligere arbeidsinntekt. Dette gjelder alle, enten man har tjent godt eller dårlig, har jobbet lenge eller kort tid, blitt ufør eller gammel.

Forskjellig system

Da folketrygden kom i 1967, erstattet den en tidligere alderstrygd, uføretrygd, enke- og morstrygd, forsørgertrygd for barn og attføringshjelpen. Seinere er også syketrygden, arbeidsløshetsstrygden og yrkesskadetrygden (yrkesskade oppstått etter 1.1.1971) innlemmet.

Alle har krav på alderspensjon fra folketrygden. Alderspensjonen består av grunnpensjon, tilleggspensjon, eventuelt særtillegg, kompensasjonstillegg, eventuelt forsørgingstillegg for ektefelle og barn, og eventuelt ventetillegg. Denne delte oppbyggingen har to formål. Det ene er å sikre alle en minstepensjon, uansett tidligere inntekt. Alle starter altså på det samme grunnlaget, enten en har hatt lavt eller høyt betalt arbeid. Minstepensjonen er grunnpensjon, kompensasjonstillegg, fullt særtillegg og eventuelt forsørgingstillegg.

Ved siden av dette, gjøres

pensjonen avhengig av den inntekt man har hatt. Som tilleggspensjon får man et gjennomsnitt av inntekten. Tilleggspensjonen avhenger både av hvor høy inntekt man har hatt, og hvor mange år man har vært i arbeid. For full tilleggspensjon må man ha arbeidet, eller hatt opptjenings- tid, i 40 år, regnet fra man er 17 til man er 69 år. De som er født før 1918, får kravet til opptjenings- tid for full tilleggspensjon redusert til det halve, fra 40 til 20 år. Den som er født før 1937, har en kortere opptjenings- tid for rett til full pensjon, men bare for den delen av poengallet som ikke overstiger 4. Færre opptjenings- år gir redusert tilleggspensjon. For hvert opptjeningsår får man et poengtall som angir størrelsen av inntekten i forhold til grunnbeløpet vedkommende år. Poengallet står bl.a. på avregningsoppgaven for skatt. Når pensjonen skal beregnes, utarbeider Rikstrygdeverket et slutt- poengtall, som er gjennomsnit- tet av poengtallene for de 20 beste inntektsårene. Høyeste poengtall en kan få er 8,33. For å finne fram til tilleggspensjo- nen, ganger en sluttpoengtallet med grunnbeløpet, som var 16 900 kroner fra 1. mai i år. Full tilleggspensjon er 45 prosent av det beløpet man kom fram til.

Pensjonspoengene har også betydning for beregning av uførepensjon, attføringspenger, enke- og enkemannspensjon. Kompensasjonstillegget er innført for å bøte på merverdiav- giften.

Det er på hhv. 32, 42 eller 63 kroner måneden avhengig av familiesituasjonen. Kompensa- sjonstillegget har stått uendret siden 1970.

Særtillegget gis til den som ikke har krav på tilleggspensjon, eller til den som får lav tilleggs- pensjon. Særtillegget for enslige er nå 44 prosent av folketryg- dens grunnbeløp. Er man gift og ektefellen også får pensjon, er særtillegget 41 prosent av grunnbeløpet. Den som får til- leggspensjon, får redusert sær- tillegget med hele tilleggs- pensjonen.

En alderspensjonist som for- sørger ektefelle som ikke sjøl er pensjonist, får forsørgingstillegg som svarer til halvparten av grunnpensjonen. Gjelder det en uførepensjonist, kreves det som hovedregel at ektefellen er fylt 60 år om man skal få forsør- gingstillegg fra folketrygden. Er begge pensjonister, får de hver 75 prosent av grunnbeløpet som grunnpensjon.

Man kan også få ventetillegg, hvis man utsetter eller bare tar

TRYGDER OG

delvis pensjon mellom 67 og 70 år.

Folketrygden bygger altså på et gjennomsnitt. Tar vi Statens pensjonskasse som eksempel, går en ut fra et sluttgrunnlag. Utgangspunktet er at lønna stiger hele tida mens man er i arbeid, og at man i prinsippet oppnår høyest lønn når man skal pensjoneres. Pensjonen regnes ut etter den lønna man har hatt. Full opptjeningstid er 30 år. Pensjonen reduseres forholdsmessig hvis tjenestetida er mindre enn 30 år. Full pensjon er 66 prosent av pensjonsgrunnlaget.

Ved siden av alderspensjon fra pensjonskassa kan en også få barnetillegg på 10 prosent av alderspensjonen for hvert barn under 18 år. Pensjonskassa yter også enkepensjon, barnepensjon og invalidepensjon.

Alt i alt finnes det ti lovbestemte pensjonsordninger, hvorav Statens pensjonskasse er den største med ca. 300 000 medlemmer. Både disse lovbestemte pensjonsordningene og pensjonsordningene for kommune- og fylkesansatte, personskadetrygden og folketrygden samordnes.

Samordning

Samordningsfradragene skjer alltid i tjenestepensjonene. Folketrygden utbetales i sin helhet. Først får man godskrevet opptjent tid hvis man har vært medlem av flere offentlige pensjonsordninger, slik at man i det minste fyller kravene til pensjon fra én av ordningene. Som hovedregel skal samlet pensjon likevel ikke overstige full pensjon i den pensjonskassa man sist var medlem av. Den som er uføretrygdet eller har personskadetrygd, kan likevel ha en noe høyere pensjon.

Tar vi den enkleste formen for samordning, den mellom folke-

trygden og Statens pensjonskasse, så regnes den tilnærmet ut på følgende måte: Først trekkes hele tilleggspensjonen fra folketrygden fra, regnet ut etter hvor lang tid man har vært medlem av pensjonskassa. Deretter går $\frac{3}{4}$ av grunnbeløpet, også regnet ut etter medlemstid. Så går hele særtillegget fra, og eventuelt barnetillegget, hele tida beregnet etter medlemstid. Det eneste som ikke trekkes i tjenestepensjonen, er kompensasjonstillegget og ektefelletillegget. Er det noe igjen, utbetales det altså som tjenestepensjon. Den som ikke tar ut pensjonen sin ved fylte 67 år, har krav på et ventetillegg. Det tillegget man tjener opp, kommer som en varig ytelse når man tar ut full pensjon. Ventetillegget samordnes fullt ut. Det er pensjonskassa som står for utregningene av fradragene.

Hvis man har rett til flere pensjoner – såkalt trekantsamordning – foretas det alltid samordning først mellom de rettighetene man har i de offentlige tjenestepensjonene, deretter med ytelser fra personskadetrygden (krigspensjon og yrkesskadetrygd for skade en fikk før 1.1.1971). Til slutt samordnes dette resultatet mot folketrygdens pensjon.

Uførepensjon skal som regel gå over til alderspensjon når en fyller 67 år. Har man krav på uførepensjon fra én eller flere pensjoner, blir uføretrygdene samordnet som alderspensjoner. Det har imidlertid vært uheldige utslag av samordningen. Hvis uføregraden har økt, noe som skulle bety at man har behov for mer penger, har enkelte fått lavere samlet pensjon etter at det har vært foretatt ny samordning. I teorien skal feilene rettes opp av Rikstrygdeverket, slik at pensjonisten får økt til-

skudd f.eks. fra personskadetrygden, så man ikke taper på økt uførhet.

Deltid

Om man har hatt redusert arbeidstid eller deltidsstilling, ble det tidligere gjort fradrag i tjenestepensjonen som om man hadde vært i full stilling. Ettersom fradraget ble urimelig stort i forhold til hva man kan forvente seg å få i pensjon, er det fra 1. oktober 1979 slik at samordningsfradraget skal reduseres i forhold til arbeidstida. Fradraget reduseres bare for grunnpensjonen og ikke for tilleggspensjonen. Sosialdepartementet mente det var vanskelig å slå fast hvor mye en deltidsstilling faktisk utgjør av full stilling, men gav 1. november 1979 en generell regel om at alle som tjener og får utregnet pensjon etter en lønn som er lavere enn lønns-trinn 11 i statens regulativ, skal få mindre fradrag.

Private pensjoner

Det er mange bedrifter som har opprettet privat pensjonsforsikring for de ansatte. Det kan være kollektiv pensjonsforsikring, pensjonskasse eller pensjonsfond. Det gjelder ingen lovbestemmelser om hvordan den private pensjonsordningen skal være. I skattelovene er det likevel fastsatt visse regler som pensjonsordningen må tilfredsstille for at premiebeløpet skal kunne trekkes fra i skatten.

De private pensjonene er nesten alltid «netto»-pensjoner. Det vil si at den avtalen man har inngått, eller det som står i politen, er det man en gang får utbetalt. Vanligvis blir det ikke gitt tillegg for prisstigningen, men her er reglene forskjellige. En del selskaper har bonusordninger. Tidligere ble offentlige tjenestepensjoner samordnet

PENSJONER

med private tjenstepensjoner, men dette ble tatt bort fra 1. oktober 1979.

Hva holdes utenfor?

Det finnes noen regler som begrenser fradraget for folketrygdens tilleggspensjon, slik at en del av tilleggspensjonen i visse tilfelle kan bli samordningsfri. For dem som er medlemmer av tjenstepensjonsordninger, vil lønnsinntekten vanligvis gi pensjon både i tjenstepensjonsordningen og i folketrygden. Prinsippet går ut på at det er denne dobbelte opptjeningen som skal samordnes, mens pensjon fra inntekter som har gitt pensjon bare ett sted, holdes utenfor. Reglene kan få betydning for dem som har hatt private inntekter og for dem som har tjent opp folketrygdpensjon uten samtidig å ha vært medlem av en tjenstepensjonsordning.

Forskjellig regulering

Ett av de punktene som har skapt misnøye med samordningen, er at tjenstepensjonene og folketrygden blir regulert til forskjellig tid. Folketrygden blir som regel hevet 1. januar hvert år. Da øker også samordningsfradraget, med et tilsvarende beløp.

Tjenstepensjonene øker først 1. mai sammen med tariffreguleringen. I tida mellom januar og mai blir tjenstepensjonene satt ned med det beløpet som folketrygden øker. Altså liten eller ingen økning i pensjonen. Først når tjenstepensjonene reguleres, kommer det reell økning i pensjonene. For pensjonistene virker det helt urimelig at de ikke får nytte godt av folketrygdøkningen i perioden mellom januar og mai.

Å flytte reguleringen av folketrygden slik at den faller sammen med tariffreguleringen,

har vært foreslått flere ganger. Sosialdepartementet holder nå på med et endelig forslag, som etter all sannsynlighet vil bli lagt fram for Stortinget i høst. Departementet foreslår å flytte hovedreguleringen, med virkning fra 1. mai 1981.

Forenklingene som ble vekk

Nesten en fjerdedel av alle de lovforslag som Stortinget behandler, dreier seg om endringer i folketrygdloven. Samtidig kommer det stadig nye forskrifter. Siste gang det ble gjort endringer, i mai 1979, ble det hele tida framholdt under debatten i Stortinget at det dreide seg om forenklinger. I septembernummeret i fjor av «Sosial trygd», som utgis av Trygdekontorenes Landsforening, ble det derimot stilt spørsmål om ikke de siste endringene egentlig gjorde samordningen enda vanskeligere. Først og fremst fordi det foretas lappinger og bare delvise endringer, som gjør reglene enda mer forvirrende, både for personalet på trygdekantorene og for pensjonistene.

Under stortingsdebatten i 1979 stilte saksordføreren, Røald Bye, seg sjøl og Stortinget spørsmål om hvorfor samordningen var så vanskelig. Han svarte at det var mange forhold som førte til at loven var blitt slik den er. Skulle det bli bedring, måtte det legges fram forslag til et helt nytt system. Det ville koste tid og penger.

Det har vært laget mange utredninger om trygdespørsmål. Pensjonsutredningen i 1978 foreslo bl.a. å heve minstepensjonene og endre skattereglene for pensjonistene. Utredningen ble lagt på is. Den nyvalgte formannen i Norsk Pensjonistforbund, Olav Brattlie, mener det nå er på tide at utredningen blir tatt fram, og at den opptrappingen

av minstepensjonene som Pensjonsutredningsutvalget foreslo, snart må begynne. Om pensjonistforbundet får gjennomslag for dette kravet, er uvisst.

Som eksempel kan vi se på hvordan det gikk med en utredning som ble levert i 1975. Etter tre år kom forslagene til forenkling til Stortinget. Da var halvparten av hovedforslagene i utredningen skåret vekk av Sosialdepartementet. Sosialkomiteen i Stortinget tok bort enda ett forslag, men oppfordret departementet sterkt om å prøve å forklare samordningen for alle dem den angår. Mer informasjon, var kravet. Enda et år seinere, i mai 1980, svarte sosialminister Arne Nilsen at departementet nå ville gå i gang med å lage en brosjyre.

Sosialdepartementet og Rikstrygdeverket holder på med et prosjekt som systematisk skal gjennomgå folketrygden og forskriftene til den. Målet er igjen å komme fram til forenklinger, i hvert fall til *forslag* om forenklinger. Det arbeidet som pågår, tar ikke for seg samordningen spesielt, men det vil antakelig ikke være mulig å foreslå forenklinger uten at det også vil få betydning for samordningen. Hvor lang tid dette kan ta, kan ingen i departementet svare på. Først må det foreligge realistiske forslag til endringer. Så er det spørsmål om det er politisk vilje til å gjøre lovene mer enhetlige, eller mindre spesialiserte enn de er i dag. Alternativene en kommer fram til, må være bedre og gi gunstigere utslag enn de reglene vi har nå. Det vil koste, siden ingen skal komme dårligere ut eller tape i forhold til det pensjonistene har i dag. Men ingen kan svare på hvor mye vi er villig til å betale for reelle forenklinger eller for et helt nytt system.

Teledagene i Arendal

I anledning Teledagene 1980 arrangerte Telelevel, Tønsberg, tur for medlemmer og pensjonister til Hove leir utenfor Arendal fredag den 6te d.d. På programmet for feiring av Teledagene var det på denne dag satt opp pensjonist-treff. Reiseledere Anne-Lise Dahlen og I. H. Anderson.

Det var avreise fra Tønsberg kl. 0800, ca. 25 deltakere med en stor buss og en pratsom sjåfør. I Sandefjord og Larvik ble ytterligere et par pensjonister tatt opp. Vi hadde kafferast etter en times kjøring ved Brevik-broen, og dette var meget kjærkomment. Da vi nærmet oss Arendal, ble det besluttet å kjøre ytre vei om Eydehavn for å komme direkte til Tromøya. Vi behøvde ikke å kjøre gjennom Arendal. Det ble da en snarvei som overrasket oss litt. Anleggsarbeidet var i gang på denne strekningen. Det humpet og dumpet en del. Et vittig hode fant snart ut at veien het "A...."veien, et tema som har vært omtalt i pressen i den seinere tid.

Underholdningen begynte kl. 1300 med Lodin Aukland som konferansier. Det var et meget godt program som ble framført på ca. 2 timer. Televerkets Musikkorps fra Oslo (61 mann i alt) spilte godt etter å ha øvd i bare et halvt år. Eldste mann i korpset som heter Valentin Jennings, født 1902, steller fremdeles med myntapparater i Oslo. Han fikk en ekstra applaus. Korpset stilte i sine vanlige tele-uniformer med noen gull-

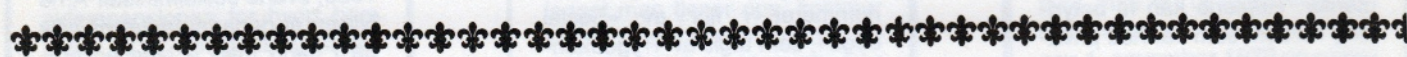
striper her og der. Det var god sang av et par syngedamer. Like-dan god sang av koret Teleklang fra Trondheim. Asbjørn Arntsen fra Kristiansand fremførte en serie imitasjoner av kjendiser og vakte stor begeistring. (Han går Rolf Just Nilsen en høy gang.) Bergen Jazzband, 18 mann, spilte noen fine melodier, og trekkspillkvartetten "Summetonen" fra Kristiansand hadde 3 melodier. Odd Børresen holdt et morsomt kåseri om kommunikasjoner til sjøs.

Etter underholdningen ble vi servert lapskaus, solo, cola og gratis kaffe. Ved kaffen spilte Arendal og omegn trekkspillklubb. Televerkets utstilling hadde mange stands med både gammelt og nytt. Det var mye interessant å se på, men vi rakk dessverre ikke alt.

Vi påbegynte hjemturen ved 1600-tiden og kjørte nedom Tvedestrand for å se på denne artige sørlandsbyen. Byen er virkelig verdt et besøk. Det var morsomt å se de smale og bratte gatene. Det var ikke mer enn så vidt bussen fikk plass mellom husveggene.

Etter en kafferast nærmere Vestfoldbyene, var vi i Tønsberg ved 2030-tiden.

Vi hadde en strålende fin dag på denne turen, og vi vil gjerne rette en takk til Bøi og Cina for en opplevelsersrik dag uten stress. Hjertelig takk til Telelevel!

TURREFERAT

FRA

PENSJONISTFORENINGEN I ØSTFOLD

Atter en gang gikk turen til Hotel Ranten, Mykingstølen.

Turen startet fra Halden 15. august 1980, kl. 0703, fra Fredrikstad kl. 0753.

Det var 10 deltakere fra Halden og 6 fra Fredrikstad.

Da det ikke er så ofte vi ser hverandre, var det en stor glede å slå av en prat.

Vi skiftet tog i Oslo og satte oss på Bergenstoget som gikk kl. 1005. Plassbillett hadde vi, så vi satt samlet. Tiden gikk fort med kaffe og noe attåt. Været var strålende, og vi fikk god anledning til å nyte den herlige natur på denne veien.

Kl. 1330 kom vi til Nesbyen, og der stod bussen og ventet.

Bussen kjørte oss opp i ca. 950 meters høyde på ca. 1 time. Da vi kom fram, stod lunsjen servert, og vi satte oss til bords med en gang. Maten smakte godt, sultne som vi var etter en reise på ca. 8 timer.

Etter lunsj var det utpakking på rommet og en liten hvil.

Middagen ble servert kl. 1830. Etter middag var det dans til bra musikk for både unge og litt eldre.

Hotellet hadde god mat og bra service. Her måtte man være forsiktig med vekten.

Tross dårlig vær de dagene vi var der, fikk vi gått flere turer, så vekten holdt bra. Det var utendørs svømmebasseng, som var oppvarmet. Dette gjorde også sitt til at vi fikk god morsjon.

Vi fikk også tid til et møte, da det var noen saker som måtte løses. Under møtet ble Hjalmar Løkkeberg og Alf Tjelsbo overrakt hver sin lille gave som takk for et godt arbeid i foreningen gjennom mange år.

Men alt tar sin ende, og 20. august var det bare å pakke sammen og reise. Turen hjeover gikk greit, og vi kunne bare takke hverandre ennå en gang for en god høsttur.

Håper vi er like spreke til neste år og kommer med på en tur.

Hilsen

Sarpsborg teleområdes Pensjonistforening
Rob. Riis (formann)

MØTE MED PENSJONISTENE I BODØ TELE-OMRÅDE

MØTET BLE HOLDT PÅ MESSA, BODØ MONTØR-STASJON 30. SEPTEMBER 1980 KL. 1900

Til stede:

Televerkets Pensjonistforbund:	T. Opsann J. Halten
Adm. Bodø teleområde:	Tlsj Dyrkorn Verneleder L. Jacobsen
Organisasjonene:	TMLF, S. Hansen KTTL, T. Jakobsen NTTF, T. Larsen

Fra pensjonistene møtte 6 personer.

Møteleder: L. Jacobsen

Referat: T. Larsen

Sak: Etablering av pensjonistforening i Bodø teleområde.

L. Jacobsen åpnet møtet og gav ordet til Dyrkorn. Han ønsket velkommen. De to langveisfarende, Opsann og Halten fikk spesiell takk for å ha tatt veien hit i det triste høstværet. Han beklaget det dårlige frammøtet. Årsaken var en del sykdom. Noen var bortreiste, og til sist måtte vel været ta sin del av skylden.

Dyrkorn håpet at pensjonistene i Bodø teleområde fikk i gang en forening. Det skulle ikke stå på hjelp og støtte fra Bodø teleområdes side. Alle hjelpemidler som måtte trenge, skulle skaffes til veie.

Dyrkorn gav så ordet til Opsann som er formann i Televerkets Pensjonistforbund.

Opsann takket for at han fikk komme hit for å orientere om sitt forbund.

Forbundet ble dannet i 1974 med 4 foreninger. I dag har det 13 foreninger med til sammen 1400 medlemmer. Forbundet har sitt forbundstyre som består av 6 representanter m/personlige varamenn. Det holdes 2 forbundstyremøter pr. år.

Pensjonistforbundet gir ut sitt eget blad — **Telepensjonisten**. Dette sendes ut til hvert medlem. Pensjonistforbundet er medlem av Statens Feriefond. Kr 15 000 blir hvert år delt på foreningene.

Dyrkorn sa at administrasjonen var behjelpelig med alt. Men styre eller arbeidsutvalg måtte dannes av pensjonistene selv. Selvsagt da med all støtte fra administrasjonen og organisasjonene. Det ble en del diskusjon om det skulle dannes et arbeidsutvalg denne kvelden.

Utheim syntes det var skammelig at så få møtte opp. Men han mente interessen var større enn det så ut til.

L. Jacobsen nevnte at de 7 som møtte på møtet 22. mai i år hadde alle vært svært interessert. Bortsett fra Utheim møtte ingen av dem opp denne gangen. Altså 10–12 var virkelig interessert.

Det ble enighet om å utnevne et arbeidsutvalg. Arbeidsutvalget fikk denne sammensetning:

H. Ottestad

H. Fladseth

H. Utheim

Bj. Benjaminsen

Disse 4 skal orientere de andre pensjonistene. Prøve å finne kandidater til styre som da kan velges på Novemberfesten.

Opsann overleverte kr 500,— til fru Ottestad. Disse pengene skulle brukes til etablering av foreningen. Det ble enighet om at dersom denne foreningen ikke kom i gang skulle de kr 500,— returneres til Televerkets Pensjonistforbund.

L. Jacobsen takket Opsann og Halten for at de ville komme, og sa de var gode representanter for sitt Pensjonistforbund.

Forbundet har flere viktige saker på sitt program. Av dem kan nevnes: Legespørsmålet blant pensjonistene. Dette arbeides det intenst med.

Forhandlingsrett er en annen sak. Forbundet har i dag ingen forhandlingsrett. De står dermed utenom enhver lov. Forbundet får tildelt av Televerkets velferdsmidler. Pensjonistforbundet får ikke være med på denne fordelingen.

Opsann minnet om at utgiftene for pensjonistene var de samme som da de var yrkesaktive. Men lønnen var redusert med 1/3, så det var ikke alltid like lett. Opsann foreslo at organisasjonene kunne være med på å tildele mer til Pensjonistforbundet, ved f.eks. å betale kr 1,— pr. medlem pr. måned til Forbundet. Det virket som om de tilstedeværende personalrepresentanter noterte seg dette.

Han fortalte at det rundt i foreningene ble drevet med mange forskjellige aktiviteter. Bare det å komme sammen, hygge seg og diskutere, er av stor verdi. Det er mye som kan gjøres til pensjonistenes beste gjennom en slik forening.

"Oppgavene er mange for dem som har vilje og evne til å se dem", sa Opsann.

Han var optimistisk til danning av en forening i Bodø teleområde.

Ordet fritt mens kaffe og smørbrød ble servert.

L. Jacobsen mente at frammøtet var for lite til å velge et styre denne kveld. Derimot kunne det nå oppnevnes et arbeidsutvalg, som kunne ta kontakt med de andre pensjonistene, og orientere dem om Pensjonistforeningen. Styret kunne så velges på et litt seinere tidspunkt. Kanskje den årlige Novemberfesten kunne være passende?

Erikstad syntes interessen virket laber. Han mente spørsmålet om arbeidsutvalg kunne vente til Novemberfesten. Da ville et stort antall av pensjonistene være til stede.

Halten mente vi skulle komme oss i gang så snart som mulig. Interessen i Bodø var ikke lavere enn andre steder i startfasen. Det ble samtidig nevnt at administrasjonen kunne ta ledelsen til å begynne med.

FORBEREDENDE MØTE TIL DANNELSE AV FORENINGEN I NARVIK

Forberedende møte for startung av telepensjonistforening i Harstad teleområde 23.5.1980.

Møtet ble holdt i Narvik.

Etter konferanser og forberedende forhandlinger med N T T F 's formann Unni Anthonsen, ble alle telepensjonister i teleområdet innkalt til et orienterende møte for eventuell danning av pensjonistforening, med Narvik som hovedsete.

Unni Anthonsen fikk dessverre sykdomsforfall.

Formannen i K T T L , Astrid Kajander tok da på kort varsel over og ledet møtet.

Hun ønsket de frammøtte 14 pensjonister og Forbundets representant velkommen til møtet.

Halten hilste fra Forbundet og sin lokalforening i Trondheim og redegjorde for Forbundets formål og virksomhet.

Lover for Forbundet og lokalforeningene ble delt ut så alle kunne se hva disse bød på.

Innmeldingsblanketter ble utdelt og alle de 14 frammøtte pensjonister fylte ut disse.

Det ble så pratet om eventuell startung av en avdeling i teleområdet. På grunn av at Harstad og Narvik hadde nesten like

mange pensjonister, ble det i all vennskapelighet pratet om fordelingen av medlemmer i et eventuelt styre.

Det ble enighet om å danne et arbeidsutvalg med Karl Schulrud, Alvild Nilsen og Eilif Dinessen, alle i Narvik. Johan Carsten Knudsen ble oppnevnt som kontakt-mann i Harstad, og Anna Bugge i Lødingen.

Etter stemningen og meldinger om at flere vil melde seg inn, tror jeg på en god start for Harstad teleområde. Lykke til!

J. Halten

Vårturene

Onsdag 14. mai startet turen fra Haugesund til Hovda gård i det herligste sommervær. Bussen kjørte østre vei til Skudeneshavn. Den er virkelig idyllisk, derfra gikk turen til Stavanger med ferge. Fra Stavanger med ny ferge til Tau. Derfra kjørte vi til Aardal kirke som er gammel og ærverdig. Klokkeren var en fin omviser. I 1700-tiden kom vi til Hovda gård og fikk anvist våre respektive rom. Stedet var deilig og lå i det herligste naturterreng. Kl 1900 var det middag, kvelden ble tilbragt etter fritt valg. Alle var tidlig i seng.

Neste dag var Kristi himmelfartsdag. En finere dag kan nesten ikke tenkes. Etter en kort andakt ved frokosten, gikk vi til sjøen for å teste gradene. Det var kaldt i vannet, men desto varmere skinte solen. Vi nøt det etter en lang og kald vinter. Til middag hadde vi finfin aure, som er meget sjelden på våre kanter. Etter kaffen møttes vi i bussen igjen. Denne gangen kjørte vi den nye Ryfylkeveien, hvor fru Samuelson var en utmerket guide. Ferge fra Sand til Ropeid, og derfra gikk turen hjem til Haugesund. To solfylte deilige dager var forbi. Alle var begeistret for turen.

Neste vårtur var til Televerkets landsted i Tysvær.

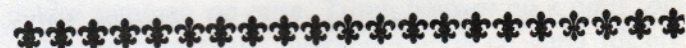
Bussen var fullt besatt. Været var vidunderlig. Det var jo i juni, årets skjønneste måned på disse kanter.

Middag hadde vi med oss, og kaffe besørget styret. Vi solte oss, gikk tur og bestyreren på Hervik stasjon underholdt med trekkspill og sang av fineste kvalitet. Vi kommer nok til å ta flere turer til denne hytta. Den ligger svært beleilig til, kort avstand fra byen.

Vi har en hytte i Suldal også, det skal bli vårt neste mål. Den ligger lenger vekk, forbi Sandryfylke, i et aldeles idyllisk fjellterreng.

Slike turer binder oss sammen og er en avveksling i vår hverdag. Den kan være ensformig mange ganger!

Hilsen fra Haugesund

Hjertelig takk alle sammen for den skjønne blomsterhilsen på min 70-års dag.

Vennlig hilsen

Kr. Helland

Soltur i Nordmarka

Den 22. oktober startet vi fra Norsk Folkeferies kontor kl. 0900. Vi var 65 deltakere.

Dagen opprant med strålende sol fra en skyfri himmel. Turen gikk opp Sørkedalsveien forbi Sørkedalen skole og videre innover i marka. Det var en stor opplevelse bare å komme innover i strøk som de fleste av oss ikke har vært på en menneskealder.

Etter ca. 2 timers kjøring med bussen, kom vi til Pinnerud hvor vi drakk kaffe og fikk nydelige kaker. Her oppholdt vi oss ca. 1 time, fortsatt strålende sol, og ved siden av opplevde vi den første snøen som glitret i solskinet.

Deltakerne fikk en fin anledning til å sole seg og nyte naturen i fullt monn.

Turen gikk videre framover til Kikut med en flott utsikt over Bjørnsjøen, videre til Hakloa, Sandungen,

Damsjøen, Stubdal i Åsa til Sundvollen.

Som før nevnt var vi 65 deltakere. På Sundvollen stod alt klart med en nydelig oppdekning til samtlige i hyggelige omgivelser. Det ble servert karbonadekaker med rikelig grønnsaker. Etter serveringen av en god middag, var det kaffe og kaker.

En må være poet skal en skrive om naturen i Nordmarka, slik som vi opplevde den. Enkelte steder skulle en tro at en var hensatt til høyfjellet med en utsikt som ikke kan beskrives, tenk dere – sol, snø, utsikt helt innover til Gaustad fjellene på den ene siden og langt innover mot Lillestrøm på den andre siden. Turen var en opplevelse som en sent vil glemme, og som en sa til meg: "Dette må bli en årlig opplevelse!"

Temo

Foto: T. Akerhaug

Vinterstemning i Nordmarka

Romjulsdrøm

av Alf Prøysen

En skulle vøri fire år i romjul'n
og kjinnt ei jinte som var nesten fem
og begge skulle kle seg ut med masker
og kømmi julbokk tel et bæssmorhem.

Og tia skulle vara midt på dagen
og vægen skulle vara lett å gå,
og æille bikkjer skulle vara inne
og æille biler skulle bære stå.

Og hvis en møtte noen større unger
som pekte nåså og sa "hi hi hi",
så sku en hatt en bror i femte klasse
som rødde vegen så en kom forbi.

Og bæssmorhuset skulle mæssom såvå
og bakom gardina sku ingen sjå
så var det bære å gå inn i gangen
og rette maska før'n banke på.

Fysst sku en flire lett, så sku en gå inn
og kvinke julbokkmål "god kveld god kveld",
og djupt i stolen sku a bæssmor svara:
"Så kom det julbokk åt en stakkar lell".

